

Sarcinile Arhivelor Statului în lumina documentelor Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român

Eveniment politic de mare însemnătate pentru întregul nostru popor, cel de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român va întreprinde o analiză riguroasă a stadiului îndeplinirii programului strategic al partidului de realizare a societății socialiste multilateral dezvoltate în România și va stabili direcțiile de acțiune pentru cincișalul următor și în perspectivă până în anii 2000—2010.

Înscris firesc în suita de evenimente care au jalonat și impulsionat, de la 23 August 1944 și pînă în prezent, mersul mereu ascendent al țării noastre, Congresul al XIV-lea va marca un nou moment de referință pe drumul aspru și eroic al înaintării României spre culmile societății socialiste și comuniste.

Cele patru decenii și jumătate care au trecut de la 23 August 1944 reprezintă, desigur, o perioadă relativ scurtă. Privită însă din perspectiva marilor realizări și înfăptuiri din acești ani, perioada aceasta capătă profil de epocă istorică. Sub conducerea partidului comunist, forța politică călăuzitoare a societății noastre după 23 August 1944, poporul nostru a străbătut mai multe etape, ajungînd la un înalt nivel de dezvoltare economico-socială.

Un eveniment de răscruce în istoria poporului român, în procesul de construcție socialistă, de adevărată renaștere națională a României l-a constituit Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, cînd prin voința comuniștilor, a întregului popor, în fruntea partidului și apoi a țării a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu, eminent conducător comunist, revoluționar chemat de istorie să confere noi și trainice temeieri existenței noastre multimilenare.

Pe baza raportului prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, forumul comuniștilor români din vara anului 1965 a întreprins o analiză riguroasă, științifică a primei etape a construcției socialiste, stabilindu-se judicioase direcții de acțiune, principii și orientări larg cuprinzătoare pentru continuarea și dinamizarea procesului tot mai complex de edificare a

socialismului în România. Congresul al IX-lea a descătușat forțele creatoare, gândirea revoluționară a comuniștilor, a poporului nostru, trecându-se hotărît la înlăturarea a tot ce era vechi, dinamizînd capacitatea creatoare a partidului și poporului de a asigura făurirea socialismului în România, corespunzător realităților din patria noastră. Prin ampla și cutezătoarea activitate teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu s-a afirmat cu hotărîre dreptul partidului de a-și elabora de sine stătător strategia și tactica revoluționară, linia politică pe baza aplicării principiilor generale ale socialismului științific în condițiile specifice din țara noastră. Este totodată meritul inestimabil al secretarului general al partidului nostru de a fi repus în drepturile lor legitime istoria națională și îndelungatele tradiții progresiste, revoluționare ale poporului român, stabilindu-se în acest fel adevărul cu privire la formarea și dezvoltarea poporului român în străbuna sa vatră de la Dunăre și Carpați.

Totodată, prin contribuția determinantă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în anii care au urmat după Congresul al IX-lea au fost elaborate și transpuse în viață un șir de programe de dezvoltare economico-socială, pornind de la adevărul indiscutabil că efortul propriu este hotărîtor, că pentru înlăturarea insuficienței dezvoltării a forțelor de producție este necesară alocarea unei părți adecvate din venitul național pentru fondul de dezvoltare (în cazul României circa 1/3). Pe această bază, s-au asigurat ritmuri înalte de creștere a forțelor de producție ale societății, amplasarea lor judicioasă pe întreg cuprinsul țării, modernizarea continuă a muncii și producției prin introducerea consecventă în procesul de producție a celor mai noi cuceriri ale revoluției științifico-tehnice contemporane.

Astăzi, România este o țară socialistă industrial-agrară, cu o industrie modernă, puternică, cu o agricultură nouă, dezvoltată. Producția industriei românești este de 135 de ori mai mare decît în 1945, iar a agriculturii de 10 ori. De asemenea, venitul național este de 40 de ori mai mare ca în 1945. Peste 55 la sută din populația țării locuiește în mediul urban, față de circa 38 la sută în 1945, ponderea populației ocupate în agricultură a scăzut de la 80 la sută la ceva mai mult de o pătrime. Rezultatele obținute au permis achitarea datoriei externe, țara noastră fiind acum pe deplin independentă, și politic, și economic.

În anii socialismului forța economică a patriei noastre a crescut în mod impresionant nu numai sub raport cantitativ ci și calitativ, așa încît astăzi nu există problemă tehnică pe care industria și știința românească să nu o poată aborda cu succes. Stau mărturie în acest sens realizări grandioase precum Canalul Dunăre—Marea Neagră, metroul bucureștean, produsele industriei aeronautice, ale electronicii și echipamentul industrial la cel mai înalt nivel atins pe plan mondial.

Între trăsăturile definitorii ale societății noastre socialiste, puternic reliefată de transformările înnoitoare din ultimii 24 de ani se situează sistemul democrației muncitorești revoluționare, sistem original conceput de secretarul general al partidului ca un proces dinamic, de largă perspectivă, ce modelează în mod hotărîtor fizionomia noii orînduiri, construirea socialismului cu poporul și pentru popor. De asemenea, în acești ani s-au dezvoltat puternic știința, învățămîntul și cultura, care au beneficiat de îndrumarea competentă a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, militant de frunte al partidului, eminent om politic și savant

de renume mondial. Modul de viață și nivelul de trai al poporului au cunoscut mutații importante, ca urmare a celor peste 3,5 milioane de locuințe construite în acești ani, a creșterii fondului de retribuire de șase ori și a retribuției minime de 3,3 ori, precum și a multor altor înlesniri de care dispune în prezent populația.

La originea acestor mărețe împliniri și satisfacții găsim gândirea cutezătoare și patriotismul înflăcărat ale secretarului general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, ales în fruntea partidului și statului, a formulat cu rigoare științifică, pornind de la cerințele societății noastre, conceptul românesc de dezvoltare socialistă și a elaborat strategia făuririi, pînă la sfîrșitul mileniului, a societății socialiste multilateral dezvoltate în România. De aceea, în semn de recunoștință și omagiu, poporul român a numit perioada pe care o inaugurează Congresul al IX-lea, cea mai rodnică în împliniri, cu numele ctitorului României de azi : „Epoca Nicolae Ceaușescu”.

Strălucitele realizări dobîndite în opera de făurire a noii orînduiri vor permite ca, la sfîrșitul cincinalului actual, în 1990, patria noastră să devină o țară socialistă mediu dezvoltată. Pe temelia înfăptuirilor de pînă acum, documentele ce vor fi supuse aprobării Congresului al XIV-lea — Programul-Directivă și Tezele — pun în fața partidului și a întregului popor sarcina trecerii la etapa făuririi nemijlocite a fazei superioare a societății socialiste multilateral dezvoltate. În acest cadru se are în vedere dezvoltarea intensivă a economiei naționale, organizarea producției pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, realizarea unei noi calități a muncii în toate domeniile, întărirea democrației muncitorești revoluționare, intensificarea activității ideologice, politico-educative de formare a omului nou, dezvoltarea gradului de cultură și cunoaștere.

Sinteză a ampleror și rodnicelor dezbateri desfășurate în societatea românească pe baza Tezelor din aprilie și a documentelor forumului democratic din noiembrie 1988, Programul-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea înmănușează cele mai vii aspirații și idealuri ale întregului nostru popor, exprimînd voința sa fermă de a înfăptui neabătut Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Consacrînd în cartea de aur a patriei marile succese dobîndite de poporul nostru, sub conducerea partidului, în opera de făurire a noii orînduiri, Congresul al XIV-lea se va înscrie în conștiința generației actuale și a celor viitoare drept congresul marilor victorii socialiste, al muncii pline de abnegație, a deplinei și adevăratei suveranități și independențe naționale, congresul care deschide în fața țării perspectivele minunate ale înaintării ferme spre culmile strălucitoare ale societății comuniste. „Putem să afirmăm că am străbătut un drum lung, am urcat pe înalte culmi, am învins multe obstacole și am obținut victorii minunate, spunea recent secretarul general al partidului. De la înălțimile la care am ajuns se văd acum clare piscurile înalte și zările minunate, luminoase ale primăverii omenirii, zările comunismului. Să facem totul pentru a străbate drumul pe care îl mai avem într-un timp cit mai scurt, în deplină unitate a întregii noastre națiuni”.

Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului așa cum a propus Plenara C.C. al P.C.R. din 27 — 28 iunie 1989 și cum susține întregul partid, întregul popor, este o garanție că programele aprobate de Congresul

al XIV-lea vor deveni realitate, adăugînd noi nestemate salbei de diamante cu care a fost încununat chipul țării în „Epoca Nicolae Ceaușescu”, cea mai fertilă în realizări din întreaga noastră istorie.

În întîmpinarea mărețului eveniment, în întreaga țară domnește o atmosferă de intensă activitate creatoare, de emulație în toate colectivele de oameni ai muncii.

În acest context, în lumina sarcinilor și orientărilor cuprinse în Tezele pentru Congresul al XIV-lea și Programul Directivă, în expunerile secretarului general, tuturor lucrătorilor Arhivelor Statului le revin multiple sarcini pentru perfecționarea întregii activități arhivistice. Aceasta necesită, în primul rînd, reevaluarea atitudinii față de propria muncă, întrucît, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „În întreaga activitate politico-educativă și culturală, de formare a omului nou trebuie să pornim de la dezvoltarea dragostei pentru muncă — factorul primordial al dezvoltării omenirii“. Aplicînd aceste principii la specificul muncii noastre, trebuie să desprindem sarcina ce ne revine în ceea ce privește stabilirea și aplicarea măsurilor optime pentru asigurarea desfășurării tuturor operațiunilor arhivistice la nivelul calității și exigențelor impuse de etapa actuală de dezvoltare a patriei noastre.

În amplul proces de perfecționare a activității arhivistice un rol important revine acțiunii de verificare a existentului documentelor din depozitele proprii și confruntarea lui cu instrumentele de evidență, iar pe baza constatărilor efectuarea corecturilor necesare în sistematizarea fondurilor în depozite, inventarierea documentelor și îmbunătățirea inventarelor alcătuite cu mai mult timp în urmă. De altfel îmbunătățirea evidenței fondurilor și colecțiilor din depozitele proprii a devenit unul din obiectivele majore ale Arhivelor Statului.

În spiritul aprecierii secretarului general al partidului, conform căreia „trebuie să pornim permanent de la faptul că socialismul și comunismul nu se pot realiza decît pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în toate domeniile”, o sarcină permanentă pentru instituția noastră o constituie perfecționarea sistemului informatic al Arhivelor Statului, determinată de mutațiile survenite în toate laturile activității arhivistice. Tocmai de aceea informatica poate și trebuie să devină instrumentul care să servească, în concordanță cu cerințele actuale, modernizării activității arhivistice, sporirii eficienței și operativității muncii arhivistice, a valorificării informațiilor înmagazinate și a datelor privind perspectiva, prognozarea direcțiilor care vizează perfecționarea muncii noastre sub toate aspectele.

Afirmată ca o activă sprijinitoare a cercetării științifice și a muncii cultural-educative și de propagandă, folosirea documentelor păstrate în depozitele Direcției Arhivelor Centrale și ale filialelor județene capătă, în lumina orientărilor și sarcinilor cuprinse în documentele programatice ale Congresului al XIV-lea, noi valențe și dimensiuni ce se constituie în sarcini concrete pentru cei ce activează pe tărîm arhivistic. Deși se poate afirma cu deplin temei că publicațiile Direcției Generale a Arhivelor Statului și ale filialelor județene au venit în întîmpinarea problematicii actuale a istoriografiei românești, mai ales prin edițiile de documente, această activitate va trebui în viitor să fie mai mult ancorată în tema-

tica generală a cercetării științifice elaborându-se volume de documente pentru perioade și evenimente istorice mai puțin studiate și cunoscute, pe baza unei temeinice analize a posibilităților de documentare, astfel încît procesul elaborării și editării publicațiilor să fie ancorat în realitate și la nivelul calitativ cerut. O atenție specială se va acorda în continuare elaborării lucrărilor de specialitate arhivistică ce va trebui să precedă edițiile de documente, ca expresie a încheierii operațiunilor de inventariere și evidență a documentelor.

Pornind de la necesitatea intensificării activității ideologice, politico-educative de formare a omului nou, de dezvoltare a gradului de cultură și cunoaștere, de ridicare a nivelului conștiinței socialiste revoluționare a întregului popor, înscrisă ca unul din obiectivele de importanță deosebită, se desprind sarcini majore în ceea ce privește munca cultural-educativă și de propagandă, direcție în care contribuția Arhivelor Statului trebuie să fie mai consistentă și mai activă. Se va intensifica utilizarea mijloacelor de educare a oamenilor muncii în spiritul dragostei de patrie, față de trecutul ei glorios de luptă pentru independență și progres social.

Se impune, totodată, folosirea într-o măsură mai mare a potențialului documentar al Arhivelor Statului, documentele de arhivă putînd fi puse mai consecvent în valoare pentru susținerea adevărului istoric cu privire la originea și continuitatea poporului român. Numai astfel lucrătorii Arhivelor Statului își pot spori contribuția la studierea științifică a istoriei patriei și la sprijinirea cunoașterii temeinice a dovezilor științifice incontestabile, care, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, atestă cu putere că „de-a lungul secolelor locuitorii de pe teritoriul patriei noastre și-au organizat o viață economică și politică proprie și au luptat vitejește pentru a-și păstra ființa, graiul și glia strămoșească...”.

În ceea ce privește aplicarea și respectarea prevederilor legislației arhivistice, în viitor Direcția Generală a Arhivelor Statului va pune un accent mai mare pe activitatea de sprijin și îndrumare a muncii de arhivă la organizațiile socialiste, de care depinde în mod direct calitatea operațiunilor arhivistice și, nu în ultimă instanță, valoarea documentelor ce urmează să completeze Fondul Arhivistic Național. Tocmai de aceea se impune să se insiste mai mult pe latura practică a muncii de îndrumare, să se urmărească asigurarea eficienței instruirilor organizate și să se stabilească măsuri concrete, viabile și urmărite pînă la finalizare.

În temeiul exigențelor specifice impuse de etapa pe care o parcurge țara noastră, este necesar ca activitățile de îndrumare, control și sprijin a muncii de arhivă desfășurate la creatorii de documente să vizeze în proporție sporită latura practică și să se finalizeze cu măsuri eficiente. Îndrumarea și controlul, susținute de demonstrații practice și analize periodice, se impun cu atît mai mult cu cît volumul de documente care se crează este în continuă creștere, încît se pune problema selecționării lor atente și utilizarea judicioasă a spațiilor de depozitare.

În planul muncii de îndrumare și control trebuie să ne rețină atenția în viitor, înlăturarea unor carențe care mai există în analiza, verificarea și avizarea lucrărilor de selecționare înaintate de organizațiile socialiste și celelalte unități, pornind de la îndatorirea Arhivelor Statului de sprijinire a acțiunii foarte importante de eliminare a hirtiiilor fără valoare și

indeosebi de a veghea, a pregăti și a asigura păstrarea și integritatea documentelor ce fac parte din Fondul Arhivistic Național.

Un domeniu deosebit de acțiune pentru Arhivele Statului, înscris ca atare în Decretul nr. 472/1971, este activitatea de integrare în Fondul Arhivistic Național a documentelor aflate în posesia unor persoane particulare. Pentru aceasta, este necesar ca instituția noastră să desfășoare o susținută activitate de cunoaștere a persoanelor și personalităților cultural-științifice, care au creat sau dețin mărturii revelatoare pentru evoluția societății românești, iar atunci când le descoperă să ia măsurile care se impun.

Din documentele de partid, din opera teoretică a secretarului general al partidului nostru se desprind sarcini de o importanță deosebită în ceea ce privește asigurarea tehnico-materială, folosirea rațională a resurselor energetice și a surselor de materii prime, întreținerea și utilizarea judicioasă a mijloacelor din dotare. Sint cunoscute eforturile materiale și financiare care se fac, politica de investiții a partidului și statului nostru pentru asigurarea condițiilor optime desfășurării activităților specifice fiecărui domeniu de activitate. În acest context se înscrie și grija permanentă pentru păstrarea și securitatea documentelor din Fondul Arhivistic Național, materializată în crearea unor noi spații de depozitare, punerea în funcțiune a instalațiilor de alarmare, antiefracție și împotriva incendiilor. Tocmai de aceea este necesar ca în viitor preocuparea și răspunderea Arhivelor Statului pentru folosirea, întreținerea și asigurarea mijloacelor din dotare să fie la nivelul eforturilor materiale și financiare pe care le face societatea pentru asigurarea instituției cu cele necesare.

Îndeplinirea tuturor sarcinilor desprinse din documentele de partid, din opera teoretică a secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, din documentele programatice ale Congresului al XIV-lea nu se poate asigura decât pe baza unei temeinice pregătiri politico-ideologice și de specialitate, întrucât, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, numai omul înarmat cu cele mai înalte cunoștințe „poate să pătrundă și să înțeleagă tot mai profund tainele naturii și ale universului, să devină tot mai cutezător, să-și făurească în mod conștient viitorul liber, independent și fericit”. Aceste principii vor sta la baza pregătirii multilaterale a întregului personal al Arhivelor Statului, care trebuie să militeze pentru eliminarea totală a tendințelor de superficialitate și formalism. În prezent, pregătirea temeinică, în deplină concordanță cu exigențele specifice etapei de dezvoltare pe care o străbatem, este o sarcină permanentă care, pe lângă desfășurarea muncii la un nivel calitativ superior, contribuie la perfecționarea metodelor de lucru și la asigurarea condițiilor optime organizării tuturor activităților.

În perspectiva înfăptuirii acestor importante sarcini prefigurate în documentele celui de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român, Arhivele Statului vor urmări realizarea unei noi calități în întreaga activitate arhivistică, prin introducerea unei noi metodologii de lucru, a noilor cuceriri ale științei și tehnicii.